

Ympäristövaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain sekä siihen liittyvien lakien muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain sekä siihen liittyvien lakien muuttamisesta (HE 50/2021 vp): Asia on saapunut ympäristövaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- hallitussihteeri Piia Kähkölä, ympäristöministeriö
- suojelupäällikkö, va. toiminnanjohtaja Tapani Veistola, Suomen luonnonsuojeluliitto ry

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- Suomen Kuntaliitto
- Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry

Valiokunta on saanut ilmoituksen, ei lausuttavaa:

- Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annettua lakia, maa-aineslakia, ympäristönsuojelulakia sekä eräiden ympäristöllisten lupamenettelyjen yhteensovittamisesta annettua lakia.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annettuun lakiin ehdotetaan tehtäväksi tarkennuksia määritelmiin sekä säännöksiin, jotka koskevat yhteysviranomaisia ja toimivaltaisia viranomaisia, ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta ja ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta kuultavia viranomaisia ja kansainvälistä kuulemistä koskevaa menettelyä hankkeissa, joilla on valtioiden rajat ylittäviä ympäristövaikutuksia. Lisäksi esityksellä ehdotetaan tehtävän teknisluonteisia muutoksia ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annettuun lakiin ja sen liitteisiin.

Valiokunnan mietintö YmVM 2/2021 vp

Maa-aineslakiin, ympäristönsuojelulakiin sekä eräiden ympäristöllisten lupamenettelyjen yhteensovittamisesta annettuun lakiin lisättäisiin viittaussäännökset koskien ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annettuun lakiin ehdotettavaa uutta, valtioiden rajat ylittävien ympäristövaikutusten arviointia koskevaa säännöstä. Lisäksi maa-aineslakiin ehdotetaan sisällytettäväksi säännös, joka koskee maa-aineslain tietojärjestelmän rekisterinpitäjiä.

Lakeihin tehtävillä muutoksilla täydennettäisiin tiettyjen julkisten ja yksityisten hankkeiden ympäristövaikutusten arviointia koskevan direktiivin täytäntöönpanoa. Maa-aineslakiin tehtävillä tarkennuksilla varmistettaisiin lisäksi tietosuojasetuksen mukaisten rekisterinpitäjiä koskevien vaatimusten täyttyminen.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.10.2021.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Hallituksen esityksestä ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Ympäristövaliokunta puoltaa lakiehdotusten hyväksymistä muuttamattomina seuraavin huomautuksin.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan komission valvontamenettelyn seurauksena lähinnä teknisluonteisia muutoksia ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annettuun lakiin (eli YVA-lakiin) ja kolmeen muuhun lakiin. Esitetyt muutokset vastaavat jo voimassa olevia käytäntöjä. Käytännön kannalta merkittävimmät muutosehdotukset liittyvät YVA-lain 5 luvussa tarkoitettuun kansainväliseen menettelyyn ja tässä menettelyssä toiseen valtioon toimitettavien asiakirjojen kääntämiseen. Tällaisia kansainvälisessä menettelyssä käsiteltäviä hankkeita on vuodessa keskimäärin 1—3 kappaletta, kun kaikkiaan YVA-menettelyä sovelletaan keskimäärin 30—50 hankkeeseen vuodessa. Osa komission valvontamenettelyssä esiin nostamista puutteista liittyy YVA-lain soveltamisalaan kuuluvien hankkeiden lupamenettelyihin, joita koskevia lainsäädännön muutoksia valmistellaan erikseen.

Ympäristövaliokunta toteaa, että YVA-menettelyllä on keskeinen merkitys suurten ja ympäristövaikutuksiltaan merkittävien hankkeiden koko elinkaaren aikaisten ympäristövaikutusten kokonaistarkastelun kannalta. YVA-menettelyä tulee aktiivisesti edelleen kehittää siten, että hankkeiden kaikki merkittävät vaikutukset raaka-aineista tuotteisiin ja jätteisiin sisällytetään arviointiselostukseen ja yhteysviranomaisen perusteltuun päätelmään ja otetaan sitä kautta myös huomioon hanketta koskevassa lupapäätöksessä. Ympäristövaikutusten laajan kokonaistarkastelun ja lupamenettelyiden sujuvuuden varmistamiseksi on tärkeää huolehtia lainsäädännön yhtenäisyyden lisäksi myös toiminnanharjoittajien ja lupaviranomaisten ohjeistuksesta ja koulutuksesta.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Ympäristövaliokunnan päätösehdotus:

Valiokunnan mietintö YmVM 2/2021 vp

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 50/2021 vp sisältyvät 1.—4. lakiehdotuksen.

Helsingissä 20.5.2021

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Hannu Hoskonen kesk
varapuheenjohtaja Tiina Elo vihr
jäsen Petri Huru ps
jäsen Mai Kivelä vas
jäsen Hanna Kosonen kesk
jäsen Johan Kvarnström sd
jäsen Niina Malm sd
jäsen Mikko Ollikainen r
jäsen Mauri Peltokangas ps
jäsen Saara-Sofia Sirén kok
jäsen Katja Taimela sd
jäsen Ari Torniainen kesk

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Tuire Taina